

Ob dnevu samoupravljalcev Vrtec Poljane I odprt

Letos mineva 28 let od izrednega zasedanja ljudske skupščine FLRJ, drugega sklicanja, na katerem so sprejeli temeljni zakon o upravljanju z državnimi gospodarskimi podjetji in višjimi gospodarskimi organizacijami po delovnih kolektivih. S tem je bilo uzakonjeno delavsko samoupravljanje v socialistični Jugoslaviji.

Prehojeno pot v razvoju socialističnega samoupravljanja bi lahko razdelili vsaj v tri značilna obdobja. Prvo je trajalo od uvajanja delavskih svetov leta 1950, ko smo tudi v praksi začeli uveljavljati akcijsko geslo delavskega gibanja »Tovarne delavcem«, pa do približno šestdesetih let. To je bilo prvo desetletje boja za delavsko upravljanje, ko je le-to bilo še več ali manj predstavniško, omejeno zgolj na obstojanje delavskih svetov in njegovih komisij v podjetjih, v družbi kot celoti pa so se šele začele kazati prve oblike vpliva proizvodne osnove za nadgradnjo.

Za naslednje desetletno obdobje med leti 1961 in 1971 so bile značilne politične, duhovne in teoretične krize ter ostri spopadi v zvezi komunistov in v organiziranih socialističnih silah družbe, v družbeni teoriji in tudi v samih vrstah delavskega razreda okoli poti družbenega razvoja Jugoslavije in usode samega samoupravljanja. V ustavi iz leta 1963 smo zapisali, da mora samoupravljanje obvladati razširjeno reprodukcijo.

Z oblikovanjem tako imenovanih delavskih amandmajev in pozneje s sprejetjem nove ustave (leta 1974) se je začelo tretje obdobje razvoja socialističnega samoupravljanja. Izjemen dogodek ali

tudi prelomnica na tej poti je prav gotovo sprejem zakona o združenem delu, ki je prinesel rešitve za številna žgoča vprašanja odnosa delavcev do sredstev za proizvodnjo in do sadov njihovega dela.

Socialistično samoupravljanje je danes prodrlo globoko v zavest delavskega razreda in je postalo materialna sila naše socialistične družbe. Dosedanji razvoj samouprav-

ljanja je omogočil, da v zgodovini socializma prav v naši deželi uspešno uresničujemo oblast združenih delavcev.

V mednarodnih okvirih samoupravljanje ni več samo jugoslovansko. Taka naša pot je mnogim naprednim ljudem, partijam in gibanjem odprla oči, da vidijo tudi drugo pot v socializmu in ne zgolj tiste dogmatsko dokazovane »edine poti«. Naš primer je opogumil celo tiste, ki so izgubili zaupanje v socializmu.

Naša pot seveda še zdaleč ni končana. Precej bo še ovir, ki jih bo treba premagati, da bi bil jutri še boljši, še bolj naš – delavski.

Peter Štefanič

Sporazum z Elektrotehno

Po sklepu in pooblastilu delavskega sveta je 10. maja Julka Žibertova, direktorica podjetja, podpisala sporazum o poslovnem sodelovanju z Elektrotehno Ljubljana. Podpisovanje listine je bilo na sedežu Elektrotehne. V imenu te delovne organizacije je podpisal pooblaščen direktor Marjan Kobentar, direktor TOZD Elgro.

Predstavniki obeh delovnih organizacij so ob podpisu ugotovili, da pomeni sporazum o poslovnem sodelovanju utrditev dosedanjega sodelovanja in pomemben prispevek za izpolnitev srednjeročnega načrta razvoja ptt kapacitet, ki ga je sprejela območna SIS za ptt promet Ljubljana.

Delovna organizacija Elek-

trotehna je bila ustanovljena že 1945. leta. Danes je med največjimi delovnimi organizacijami za nabavo in prodajo elektrotehničnega materiala na debelo in drobno. Že dolgo je tudi zunanjetrgovinsko podjetje. Za uspešno opravljanje poslova so zgradili velika skladišča in številne lastne trgovine, ki jih imajo v središčih Slovenije in zunaj nje. V preteklem letu so opravili za več kot 300 milijard dinarjev storitev. Na zalogi imajo poprečno za 20 milijard električnega materiala, da kupcem čim hitreje ustrezajo in da lahko pomagajo ob posebnih težavah in nesrečah.

Delovno organizacijo Elektrotehna združuje več TOZD in delovno skupnost skupnih strokovnih služb.

V krajevni skupnosti Poljane so v torek, 6. junija odprli nov vrtec Poljane I, v katerem je prostora za 40 dojenčkov in 50 predšolskih otrok. Slovesnosti ob otvoritvi so se udeležili tudi družbenopolitični delavci občine Ljubljana Center in krajevne skupnosti Poljane, požrtvovalni aktivisti na področju otroškega varstva in drugi. Vrtec je, s simboličnim prerzom vrvice, odprl petletni Primož Vilfan.

Slavnostni govornik je bil Vid Štampihar, podpredsednik skupščine občine Ljubljana Center, ki je med drugim poudaril, da mora biti skrb za otroka med našimi

prednostnimi nalogami in jo moramo vključiti v temeljni plan našega družbenega razvoja.

Sicer pa otvoritev vrtca Poljane I še ne pomeni dokončne realizacije programa gradnje vzgojnovarstvenega zavoda Poljane. S 1. julijem bodo namreč pričeli graditi ob osnovni šoli Tone Tomšič drugi objekt tega zavoda za 60 mest, saj lokacija vrtca Poljane I ni dovoljevala gradnje za 150 mest, kot je bilo programirano. Gradnja tega vrtca bo končana predvidoma do 15. januarja prihodnjega leta.

Ob tem je treba še povedati, da vzgojnovarstveni zavod Poljane prav letos praznuje 30-letnico svojega delovanja. Leta 1948 so v vili v Štrsmajerjevi ulici 3 usposobili nekaj prostorov, kamor je takrat prihajalo ca. 60 otrok, predvsem k vzgoji. Sedaj ima vzgojnovarstveni zavod Poljane 230 varovancev in prav z otvoritvijo vrtca Poljane I so po 30-letnem delovanju prvič lahko odprli tudi vrata dojenčkom.

Ob tem jubileju vzgojnovarstvenega zavoda Poljane so se s skromno slovesnostjo spomnili tudi požrtvovalnih tovarišic, ki so bile v tem zavodu zaposlene več kot 15 let. Seveda pa ob tem ne gre prezreti tudi požrtvovalnega dela zdravstvene službe Centralnega otroškega dispanzerja in še posebej zdravnice Danijele Pogačar, ki skrbi za zdravje malčkov te ustanove in je ob vsakem času pripravljena nuditi pomoč.

M. Breznikar

Invalid – delavec – samoupravljaljec

Nedelja po prvem spomladanskem dnevu za marsikoga ne pomeni nič. To je pač nedelja, kot vse ostale v letu – sončna ali deževna, vesela ali prepojena z žalostjo... Toda ne za vse! Za tiste, ki jih je življenje opeharilo za zdravje, za tiste, ki ne morejo veselo tekati po širnih planjavah, se sprehajati po mestnih ulicah, za tiste, ki ne morejo slišati in tudi ne zapeti lepe pesmi, ki ne morejo prebrati vsake knjige – za tiste pomeni ta dan poseben praznik. Letos je bil ta praznik – mednarodni dan invalidov – pričakovan s posebno željo in voljo, saj je bil v času kongresov zveze komunistov in zato še toliko bolj pomemben.

Temu primerno so se invalidi tudi pripravili. Prvič so v svoj program slavnostne akademije, ki je bila 14. junija, vključili tudi proizvodno dejavnost, primerno možnostim in sposobnostim telesno prizadetih. V dvorano so pripeljali nekaj svojih delovnih strojev in demonstrirali delo, ki ga sicer opravljajo v svojem delovnem času. Predstavili so se slušno in vidno ter govorno prizadeti in paraplegiki. Ne moremo si predstavljati, da ti ljudje lahko še bolj natančno, kot zdravi, opravljajo dela, kot so razmnoževanje, slikanje, radio-tehnika, precizna mehanika...

Invalidi so se predstavili tudi v svojih kulturnih in športnih aktivnostih. Nastopali so slepi, ki so se predstavili s pevskim oktetom, z branjem braillove pisave, s folkloro, z rollbalom z zvonečo žogo, predstavili so se slepi smučarji na smučeh s kolesi, harmonikarji in recitatorji.

Slušno prizadeti so se predstavili s pantomimo in košarko, paraplegiki s spretnostno vožnjo in akrobatiko na vozičkih ter s košarko.

Sodelovalo je več kot 240 invalidov, ki so prišli z željo, pokazati zdravim, kaj vse se zmore doseči z voljo in trdnim delom. Želeli so si, da bi bilo čimveč gledalcev, zato so v sredstvih javnega obveščanja organizirali široko propagando.

In kakšen je bil odziv? Glede na obisk slavnostne akademije, v počastitev letošnjega mednarodnega dneva invalidov, katerega geslo je bilo »Invalid – delavec – samoupravljaljec«, bi lahko rekli, da akademija ni dosegla svojega namena. Le nekaj desetini je bilo tistih, ki jih je zanimal njihov razvoj in dosežki.

Zakaj je tako? Kaj pravzaprav čutimo do teh ljudi? Jih pomilujemo ali zapostavljamo? Nekje vendar mora biti vzrok za tako majhno prisotnost gledalcev!

In če pomislimo, da je v Sloveniji več kot 136 tisoč invalidov, ki jim je potrebna naša podpora in sodelovanje, da bi se lahko čimbolje vključili v vsakdanje življenje in da tudi sami ne vemo, kdaj se bo lahko naša usoda zarotila proti nam, moramo še posebej najti odgovore na zastavljena vprašanja.

In če ne mislimo tako, kot nam narekuje naša socialistična morala, na katero smo že tolikokrat prisegli, moramo naš odnos in mnenje čimprej spremeniti v dobro družbo, nas samih in njih – invalidov!

Tekst in foto: L. D.

Prvič letos so se invalidi predstavili publiki tudi s proizvodno dejavnostjo – z razmnoževanjem, slikanjem, delom za strojem, z radio-tehniko in precizno mehaniko.

Mišično oboleli sestri iz Kranja sta zapeli nekaj prav lepih pesmi – z lastno spremljavo.